

Poznań, dnia 24.06.2026 r.

Zn. Spr.: ZU.6004.10.2026

Dotyczy: stanowiska dotyczącego uwag do założeń projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Łopuchówko na lata 2028-2037

W odpowiedzi na uwagi w sprawie założeń do projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Łopuchówko na lata 2028-2037 Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu przesyła stanowisko w następujących kwestiach:

1. *Należy wyłączyć z użytkowania metodami zrębowymi następujące siedliska i kompleksy leśne: chronione siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej; typy siedliskowe lasu, nie objęte ochroną przez Dyrektywę Siedliskową: bór wilgotny (Bw), bór mieszany wilgotny, (Bw), las mieszany bagienny (LMb), ols (Ol); już wyłączone z użytkowania jako „ekosystemy referencyjne”; w których stan siedliska określono jako naturalny (N1) i zbliżony do naturalnego (N2); lasy zaklasyfikowane jako drzewostany zgodne z siedliskiem (wszystkich klas wieku); lasy o szczególnych wartościach przyrodniczych (HCVF) wyznaczone w latach ubiegłych wg Krajowego Standardu FSC; lasy o statusie wodochronnym i ochronnym dla miast.*

Zgodnie z obowiązującymi zapisami Instrukcji Urządzania Lasu, Instrukcji Ochrony Lasu oraz Zasad i wytycznych DGLP, obowiązujących w Lasach Państwowych nie planuje się rębni zupełnej w następujących wymienionych przez Pana drzewostanach.

a) *chronione siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej.*

Ze względu na konieczność ich zachowania i poprawy stanu z zasady nie stosuje się rębni zupełnych na siedliskach przyrodniczych z wyjątkiem borów chrobotkowych 91T0, które nie występują w Nadleśnictwie Łopuchówko. Dla siedlisk przyrodniczych przeprowadza się szczegółową analizę oddziaływania na ich stan na etapie

Sprawę prowadzi: Karolina Łachowska - Specjalista SL. ds. urządzania lasu i konsultacji społecznych, Zespół ds. Urządzania Lasu,

projektowania wskazówek gospodarczych, która znajduje się w Prognozie oddziaływania projektu PUL na środowiska i obszaru Natura 2000;

b) typy siedliskowe lasu, nie objęte ochroną przez Dyrektywę Siedliskową: bór wilgotny (Bw), bór mieszany wilgotny, (BMw), las mieszany bagienny (LMb), ols (Ol) .

Na podstawie §191 Instrukcji Ochrony Lasu nie stosuje się rębni zupełnej na lasach bagiennych i olsach. Zgodnie także z Rozporządzeniem MKiŚ z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, poza tym zgodnie z wytycznymi DGLP i RDLP w Poznaniu wszystkie siedliska bagienne są wyłączone z użytkowania (np. Bb, BMb, LMb) w Nadleśnictwie Łopuchówko dotyczy to także Lł we wszystkich wariantach uwilgotnienia, natomiast OLJ w we wszystkich wariantach uwilgotnienia dopuszczone zostały rębnie IIb lub V. Dodatkowo wokół siedlisk bagiennych nie stosuje się cięć zupełnych w strefie buforowej o szerokości 1 wysokości drzewostanu wokół wydzieli taksacyjnych ze zdiagnozowanym siedliskiem bagiennym. W stosunku do siedlisk wilgotnych, informuję, że Bw nie występuje w Nadleśnictwie Łopuchówko, w stosunku do BMw w wariantach I i II dopuszczona jest rębnia Ib, IIb lub IIIA, ale propozycja planowania jedynie rębni złożonych jest zostanie przeanalizowana pod kątem zdrowotności drzewostanów po pracach terenowych.

c) już wyłączone z użytkowania jako „ekosystemy referencyjne”; w których stan siedliska określono jako naturalny (N1) i zbliżony do naturalnego (N2).

Wszystkie „ekosystemy referencyjne” wyznaczone przez dane Nadleśnictwo są wyłączone z użytkowania, zgodnie z obowiązującym Standardem FSC. Wyznaczone powierzchnie referencyjne są pozostawiane bez ingerencji z wyjątkiem działań podyktowanych nadrzędnymi wymogami bezpieczeństwa publicznego. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się działania mające na celu przywrócenie takich powierzchni do bardziej naturalnych warunków.

d) lasy zaklasyfikowane jako drzewostany zgodne z siedliskiem (wszystkich klas wieku).

Dążenie do zgodności drzewostanów z siedliskiem jest zadaniem trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, osiąganego przede wszystkim przez prawidłowo planowane i wykonywane zadania gospodarcze. Zgodność drzewostanu z siedliskiem jest celem gospodarki leśnej, lecz sama w sobie nie stanowi podstawy do wyłączenia z użytkowania.

e) lasy o szczególnych wartościach przyrodniczych (HCVF) wyznaczone w latach ubiegłych wg Krajowego Standardu FSC.

Obszary HCV zostały zidentyfikowane i wyznaczone zgodnie z obowiązującym Standardem Odpowiedzialnej Gospodarki Leśnej FSC dla Polski (FSC-STD-POL-02-2024), zał. 1 pt. Krajowe Ramy Szczególnych Wartości Ochronnych dla Polski. Zgodnie z definicją FSC „obszary o szczególnych wartościach ochronnych” to strefy i przestrzenie fizyczne posiadające szczególne wartości ochronne lub są potrzebne do istnienia i utrzymania szczególnych wartości ochronnych. Dla każdej z kategorii HCV są opisane strategie zarządzania które wynikają z różnorodności wymagań dla zidentyfikowanych obszarów. W Skład HCV wchodzi między innymi obszary wodochronne (HCV 4.1), lasy glebochronne (HCV 4.2) w których zgodnie ze strategią zagospodarowanie zapewnia stałą obecność szaty leśnej, np. stosowanie rębni częściowej, gniazdowych, stopniowych, czy cięć przerębowych. Rębnia zupełna może być stosowana tylko w przypadku katastrof naturalnych.

f) lasy o statusie wodochronnym i ochronnym dla miast.

Dla lasów wodochronnych nie obowiązują inne, niż wynikające z Rozporządzenia z 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej ograniczenia w planowaniu użytkowania. Lasy ochronne będą aktualizowane w 2027 r.

2. Nadleśnictwo Łopuchówko powinno w materiałach BIP, przeznaczonych do konsultacji publicznych założeń projektu PUL, zamieścić link do mapy zawierającej obszary starolasów (wraz z identyfikacją adresów leśnych) z listy przekazanej do weryfikacji władzom RDLP Poznań przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ), zgodnie z poleceniem DLŁ-WGL.0335.82.2024.ŁP z dnia 01-01-2025 (zob. załącznik 1). Należy na mapie dodatkowo zaznaczyć obszary zweryfikowane negatywnie przez RDLP Poznań wraz z uzasadnieniem dlaczego odrzucone obszary nie spełniają kryteriów podanych przez MKiŚ. Pozwoli to obywatelom aktywnie uczestniczyć w procesie obejmowania cennych przyrodniczo lasów zmianami gospodarki leśnej w postaci wyłączeń z użytkowania rębego, rekomendowanych przez MKiŚ na terenie planowanych starolasów.

Proces weryfikacji potencjalnych starolasów odbywa się niezależnie od etapów opracowania Planu Urządzenia Lasu – weryfikacji starolasów nie przeprowadza wykonawca projektu PUL. Niezależnie od etapu opracowania nowego Planu, polecenia

Ministerstwa Klimatu i Środowiska będą w tej kwestii respektowane np. wprowadzone zostaną ograniczenia użytkowania lub całkowite wyłączenie wskazanego starolasu. Ostateczna decyzja o uznaniu lub nie drzewostanu za starolas zostanie podjęta przez MKiŚ. Jeśli dane zostaną przekazane w trakcie opracowania nowego PUL zostaną one oczywiście uwzględnione w projekcie PUL.

3. *Zgodnie z wytycznymi MKiŚ zawartymi w piśmie DLŁ-ZD.011.1.2025.RD z dnia 05-02-2026 (zob. załącznik 2), w zakresie wzmocnienia pozaprodukcyjnych funkcji lasów (punkty 5, 7 i 8 wytycznych) należy przedstawić w założeniach do projektu PUL:*

a) listę działań zmierzających do adaptacji do zmian klimatu, mitygacji zmian klimatycznych oraz ochrony różnorodności biologicznej na terenie Nadleśnictwa Łopuchówko; b) standardy prowadzenia gospodarki leśnej w lasach ochronnych dla miast i wodochronnych – dostosowanych do aktualnych uwarunkowań klimatycznych i społecznych; c) plan poprawy łączności ekologicznej ekosystemów leśnych oraz zalesień służący kompleksowaniu w zwarte obszary lasów o dominującej funkcji społecznej i przyrodniczej oraz zachowania tej ciągłości z lasami pod zarządem samorządów.

Na podstawie rekomendacji Ministerstwa Klimatu i Środowiska zawartych w piśmie DLŁ- ZD.011.1.2025.RD z dnia 05-02-2026, są obecnie opracowywane propozycje zmian w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe. Nie posiadamy jeszcze konkretnych propozycji zmian do zastosowania w projektach PUL. Obecnie trwają prace nad nowelizacją Instrukcji Urządzania Lasu na poziomie Dyrekcji Generalnej. Prowadzona gospodarka leśna poprzez m.in. działania w zakresie zalesiania i odnawiania drzewostanów jest adaptacją młodego pokolenia drzew do zmian klimatu (zwiększanie bioróżnorodności, większa odporność młodego pokolenia poprzez wzrost w trudniejszych warunkach klimatycznych m.in. przy występujących większych deficytach wody). Poza tym w wielu pozycjach uznawanie rokujących i dobrej jakości odnowień naturalnych również na powierzchniach do tej pory figurujących jako użytki nieleśne, przez co pielęgnowane uznane młode drzewostany stają się łącznikiem między kompleksami leśnymi.

4. *Proponuję utworzenie grupy roboczej z udziałem strony społecznej i pracowników Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, której celem będzie opracowanie propozycji udoskonalenia dotychczasowych metod prowadzenia gospodarki leśnej w warunkach lasów oddziaływania społecznego. Podstawą tych konsultacji byłyby wytyczne MKiŚ dla*

wzmocnienia ochrony lasów ważnych społecznie wokół miast (zob. załącznik 3), polecenie wdrożenia modyfikacji prospołecznych gospodarki leśnej z pisma MKiŚ DLŁ-WSR.011.3.2025.WA z dnia 17-06-2025 (zob. załącznik 4) oraz rekomendacje złożone do raportu z prac Zespołu ds. lasów społecznych w aglomeracji poznańskiej, opracowane przez autorów: dr inż. Grzegorz Rączka, dr hab. Władysław Polcyn, prof. UAM, inż. Wojciech Komczyński oraz sygnowanych przez 10 organizacji społecznych – Członków Zespołu (zob. załącznik 5). W szczególności udoskonalenia te powinny dotyczyć zastąpienia lasów gospodarczych Nadleśnictwa Łopuchówko przynależnością do grupy lasów o dominujących (wiodących) funkcjach społecznych, przystąpienia do czynnej renaturyzacyjnej gospodarki leśnej z pełnym zastąpieniem użytkowania rębego trzebieżą przekształceniową o niskiej intensywności, a w lasach niestabilnych wyłączenia stosowania rębni zupełnej oraz ograniczenia wielkości powierzchni manipulacyjnych pozostałych rębni o 50%.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w trakcie opracowania projektu Planu Urządzenia Lasu, działa przy Nadleśnictwie Zespół Lokalnej Współpracy. Zadaniem ZLW, którego jest Pan Członkiem, jest przekazanie opinii w sprawie zasięgu i gospodarowania w lasach o zwiększonej/wiodącej funkcji społecznej. Członkowie ZLW przekazują stanowisko społeczności, czy organizacji, którą reprezentują.

Zasady prowadzenia gospodarki leśnej określają w PGL LP m.in. Zasady Hodowli Lasu. Wszelkie indywidualne podejście do poszczególnych drzewostanów wyróżnionych jako lasy o zwiększonej/wiodącej funkcji społecznej zostaną zaproponowane podczas prac ZLW – po pracach terenowych indywidualnie. Nie ma możliwości pełnego zastąpienia użytkowania rębego w PUL trzebieżą przekształceniową, ponieważ nie jest to zgodnie z IUL na podstawie której opracowywany jest projekt PUL – gdzie ustala się etat rębny i przedrębny.

5. Zgodnie z wytycznymi MKiŚ zawartymi w piśmie DLŁ-WSR.011.3.2025.WA z dnia 17-06- 2025 (zob. załącznik 4) należy przedstawić w założeniach do projektu PUL listy prospołecznych modyfikacji gospodarki leśnej zalecanych do wdrożenia w tym piśmie, wraz z linkiem do mapy zawierającej obszary lasów o wiodącej funkcji społecznej wyznaczone przez MKiŚ na terenie Nadleśnictwa.

Na obecnym etapie prac funkcjonuje mapa zawierająca zasięg lasów o zwiększonej/wiodącej funkcji społecznej w Nadleśnictwie Łopuchówko i jest ona dostępna na stronie internetowej Nadleśnictwa w zakładce „Projekt Lasów

Społecznych”. Na etapie projektu PUL nie są uzgadniane takie wytyczne jak okres wykonywania prac gospodarczych, tylko sama wskazówka. Rodzaj prac gospodarczych, projektowanych dla poszczególnych drzewostanów/wydziałów przez wykonawcę PUL jest projektowany w oparciu o prace terenowe, w tym na podstawie wieku, czy stabilności oraz innych potrzeb hodowlanych danego drzewostanu. Konsultacje w ramach ZLW, mogą wpłynąć na indywidualne zmiany w planowaniu, nie determinują całego PUL. Wymienione w piśmie prospołeczne modyfikacje będą wdrażane na etapie wykonywania prac, m.in. w oparciu o uzgodnienia wypracowane przez ZLW. Państwa propozycja może zostać przedstawiona pozostałym członkom podczas spotkań. Opinii może być wiele i nie koniecznie będą takie same. Taka jest rola konsultacji, aby poznać różne stanowiska, a nie przekazanie odpowiedzialności za planowanie osobom zaproszonym do konsultacji.

6. W założeniach do projektu PUL powinien być uwzględniony projekt Krajowego Planu Odbudowy Zasobów Przyrodniczych – Ekosystemy Leśne z lutego 2026 roku (zob. załącznik 6), który wskazuje m.in. jak będą realizowane cele Rozporządzenia (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869 (ang. Nature Restoration Law). W szczególności powinny być uwzględnione wskazywane tam kierunki i środki odbudowy ekosystemów leśnych.

Krajowy Plan Odbudowy Zasobów Przyrodniczych (KPOZP), który zaplanuje i wskaże jak, kiedy oraz gdzie będą realizowane cele Rozporządzenia (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869 (ang. Nature Restoration Law, dalej: Rozporządzenie NRL), jest w procesie przygotowania. Proces ten koordynuje Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Aktualnie jest utworzony projekt KPOZP w zakresie ekosystemów leśnych, w którym zaproponowano kierunki i środki odbudowy ekosystemów leśnych. Wdrażanie środków odbudowy planuje się na całym obszarze polskich lasów, jeśli zostanie ustanowiony do czasu opracowania projektu PUL, to zostanie uwzględniony w Programie Ochrony Przyrody.

7. Środki służące do osiągnięcia celów ochronnych dla funkcji pozaprodukcyjnych lasów, zakładanych w wyżej wymienionych dokumentach, mogą również zostać wybrane z następującej listy działań: a) zaniechanie czynności odsłaniających glebę w sposób wielkopowierzchniowy oraz niszczących wartość estetyczną krajobrazu (rębnie

typu I, II, III i IV); b) stosowanie rębni kępowo-przerębowej VB (gniazda nie większe niż wysokość drzew dojrzałych), wskazanej wg nowych (5 grudnia 2023 r.) Zasad Hodowli Lasu (§ 32 pkt 2b); c) przebudowa metodami bezzrębowymi na lasy wielopiętrowe i wielogatunkowe, przy zachowaniu ciągłej pokrywy leśnej; d) ochrona zachowawcza lasów nadwodnych, mokradłowych i wodochronnych; e) pozostawianie martwego drewna, również stojącego; f) pełne wykorzystanie odnowienia naturalnego; g) całkowita rezygnacja z orki; h) rezygnacja z metod maszynowego pozyskiwania drewna; i) odstąpienie od użytkowania rębego; j) przyjęcie wydłużonego okresu odnowienia, wynoszącego powyżej 40 lat; k) zmniejszenie maksymalnej powierzchni manipulacyjnej tej rębni IIIa o 50%, tj. do 3 ha, w porównaniu z obowiązującymi Zasadami hodowli lasu; l) w lasach stabilnych pełne zastąpienie użytkowania rębego trzebieżą przekształceniową, o niskiej intensywności wynoszącej nie więcej niż 50% planowanych wskaźników cięć pielęgnacyjnych, przyjętych w obowiązującym dotychczas PUL.

Ustosunkowując się do przekazach propozycji do ujęcia w założeniach do projektu PUL uprzejmie informuję, że:

(a) zaniechanie czynności odstaniających glebę w sposób wielkopowierzchniowy oraz niszczących wartość estetyczną krajobrazu (rębnie typu I, II, III i IV); - nie są to wskazówki wynikające z zapisów PUL. Dotyczą technologii wykonywania prac i mogą stanowić np. rekomendację ZLW do nowego Planu;

(b) stosowanie rębni kępowo-przerębowej VB (gniazda nie większe niż wysokość drzew dojrzałych), wskazanej wg nowych (5.12.2023) Zasad Hodowli Lasu (§32 pkt 2b); - mogą zostać wykorzystane w odpowiednich drzewostanach m.in. od zależy od stanu drzewostanu dojrzałego oraz od występowania gatunków światłożądnych pod okapem;

(c) przebudowa metodami bezzrębowymi na lasy wielopiętrowe i wielogatunkowe, przy zachowaniu ciągłej pokrywy leśnej; - metoda przerębowa może zostać zapoczątkowana w odpowiednio młodszych drzewostanach, na odpowiednich siedliskach w których równocześnie pojawia się nalot lub/i podrost. Do wytypowania w trakcie prac urządzeniowych – można przesłać listę wydzieli, które zdaniem członków ZLW spełniają takie kryteria;

(d) ochrona zachowawcza lasów nadwodnych, mokradłowych i wodochronnych; - siedliska bagienne są wyłączone z użytkowania, dla mokradeł i wokół zbiorników zgodnie z Rozporządzeniem MKiŚ z 27.03.2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki

w zakresie gospodarki leśnej i Zarządzeń Dyrektora DGLP (Instrukcja UL, OL i ZHL) tworzone są bufory zgodnie z zapisami IUL. Dla lasów wodochronnych nie obowiązują inne, niż wynikające z Rozporządzenia z 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej ograniczenia w planowaniu użytkowania. Lasy ochronne będą aktualizowane w 2027 r.

(e) *pozostawianie martwego drewna, również stojącego* – w tym zakresie kierujemy się zapisami Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Martwe drzewa pozostawia się, aby zapewnić ciągłość występowania martwego drewna; dąży się do osiągnięcia średniego poziomu około 3–5 martwych drzew w przeliczeniu na 1 ha powierzchni leśnej, pozostawiając w miarę możliwości drzewa o największym potencjale biocenotycznym, przy czym pozostawione martwe drzewa nie mogą stwarzać: a) zagrożenia pożarowego lub b) ryzyka masowego wystąpienia szkodliwych czynników biotycznych, lub c) zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i mienia, a w przypadku wystąpienia takiego zagrożenia martwe drzewa obala się i pozostawia;

(f) *pełne wykorzystanie odnowienia naturalnego* – wykorzystanie odnowienia naturalnego określa Rozporządzenia MKiŚ oraz określa zasady Zarządzenie 115/2025

(g) *całkowita rezygnacja z orki*; - nie są to wskazówki wynikające z zapisów PUL. Dotyczą technologii wykonywania prac i mogą stanowić np. rekomendację ZLW do nowego Planu;

(h) *rezygnacja z metod maszynowego pozyskiwania drewna*; - postulat nie dotyczy projektu PUL, a technologii wykonywania zadań gospodarczych, niemniej jednak nie ma możliwości całkowitej rezygnacji z maszynowego pozyskania drewna.

(i) *odstąpienie od użytkowania rębego* - nie ma możliwości całkowitej rezygnacji z użytkowania rębego, postępowanie takie byłoby niezgodne z IUL.

(j) *przyjęcie wydłużonego okresu odnowienia, wynoszącego powyżej 40 lat*; - większość gatunków lasotwórczych w Nadleśnictwie Łopuchówko wymaga odsłonięcia młodego pokolenia – gatunki światłożądne i cienioznośne.

(k) *zmniejszenie maksymalnej powierzchni manipulacyjnej tej rębni IIIa o 50%, tj. do 3 ha, w porównaniu z obowiązującymi Zasadami hodowli lasu* – taka propozycja zostanie wzięta pod uwagę do realizacji na etapie tworzenia planu cięć.

(l) w lasach stabilnych pełne zastąpienie użytkowania rębnego trzebieżą przekształceniową, o niskiej intensywności wynoszącej nie więcej niż 50% planowanych wskaźników cięć pielęgnacyjnych, przyjętych w obowiązującym dotychczas PUL. Propozycja rozmiaru miąższościowego w użytkowaniu przedrębnym przedstawiana jest po pracach inwentaryzacyjnych oraz kameralnych na Naradzie Projektu Planu. Ostateczna jego wartość jest określana na podstawie analizy wielu dokumentów, m.in.. Referatu Nadleśniczego, opinii Kierownika ZOL, referatu Wykonawcy PUL, tabel przyrostu bieżącego oraz użytecznego. Określana wartość nie jest obligatoryjna do wykonania przez Nadleśnictwo. Obligatoryjne jest wykonanie wskazań w wymiarze powierzchniowym. Samo matematyczne określenie wskaźnika poprzez podzielenie projektowanej zasobności przez projektowaną powierzchnię nie narzuca jego wykonania w każdym wydzieleniu leśnym. W jednym może być np. 10m³/ha w innym 30 m³/ha natomiast w mocno przegęszczonych drzewostanach, które podlegają np. przebudowie w cięciach pielęgnacyjnych młodego pokolenia pod okapem wskaźnik ten może być znacząco wyższy.

Część wskazanych działań jest już stosowana lub może być rozważana w uzasadnionych przypadkach, natomiast postulaty sprzeczne z obowiązującymi przepisami lub wykraczające poza zakres PUL nie mogą zostać uwzględnione wprost.

Dziękuję za przesłanie uwagi i propozycje do założeń do projektu Planu Urządzenia Lasu.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Poznaniu

Tomasz Kwieciński
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Nadleśnictwo Łopuchówko
2. Członkowie ZLW
3. Wykonawca projektu PUL
4. ZG, ZM, ZO, DR